

Delg.kvitto

Torkan, Brosjön, Bottnafjärden, Gillfjärden
m.fl. sjöars sänkningsföretag
c/o Ordf. Magnus Söderström
Stensta Gård
761 74 Norrtälje

Föreläggande enligt 18 kap 2 § vattenlagen (1983:291), VL, att undersöka och visa hur Brosjöns vattenstånd kan återställas, Norrtälje kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förelägger, med stöd av 18 kap 2 § VL, Torkan, Brosjön, Bottnafjärden, Gillfjärden m.fl. sjöars sänkningsföretag att utföra de undersökningar som behövs för att klarlägga hur Brosjöns vattenstånd kan återställas i enlighet med 1892 års förrättning. Syftet skall vara att åstadkomma ett lågvattenstånd på nivån +0,99 meter i RH 00. Utformningen av utloppet från Brosjön skall vara sådant att man även åstadkommer en lämplig vattenståndsamplitud för både naturmiljön och lantbruket. Utredningen får innefatta lösningar som inte följer de i förrättningen angivna bottennivåerna om syftet ändå kan nås. Utredningen får ses som ett underlag för ett återställande av Brosjöns vattenstånd.

Utredningen skall ha kommit in till Länsstyrelsen senast 1 november 1998.

Detta beslut får överklagas hos Länsrätten enligt bilaga 3.

BAKGRUND

Klagomål har inkommit till Länsstyrelsen från bl.a. Brosjögruppen men även från flera enskilda markägare runt Brosjön på låga vattenstånd. De låga vattenstånden uppkom efter den rensning av ån som gjordes från sjön till ca 1 km nedströms bron vid Roslagsbro kyrka i början av 1990-talet.

För Brosjön gäller ett sjösänkingsföretag benämnt Torkan-Brosjön-Bottnafjärden m.fl från år 1892. Av profil- och sektionsritningarna framgår djup, dimension och bottenlutning på utloppskanalen dvs ån från Brosjön till Nodstasjön. Kanalens bottennivå har fastställts i förhållande till en fixpunkt. Angiven fixhöjd på ritningarna är höjdskillnaden mellan

kanalbotten och fixen. På profilritning anges att kanalbotten vid Brosjöns utlopp skall ligga 4,02 meter under fixpunkten (FP=4,02). Bottenlutningen skall vara 0,2 meter per 1000 meter.

Enligt uppgifter vid Länsstyrelsen ligger fixpunkten (FP=4,02) på nivå +4,61 m i Rikets höjdsystem 1900 (RH 00). Detta innebär att kanalbotten vid Brosjöns utlopp enligt förrättningen skall ligga på +0,59 m i RH 00.

Av förrättningshandlingarna kan man utläsa att vattendjupet i ån vid lågvatten efter förrättningen antages bli 0,4 m. Lågvattenståndet i Brosjön efter sänkningen beräknas därvid bli +0,99 m i RH 00.

Vid rensningen i början på 1990-talet sänktes botten ca 0,5 meter för mycket på en lång sträcka i Brosjöns utloppså, varför avbördningsförhållandena avsevärt förändrades. För att återställa vattenståndsförhållandena i Brosjön enligt förrättningen räcker det inte att återställa bottennivån på ett ställe eftersom bottenlutningen är mycket liten.

LÄNSSTYRELSENS HANDLÄGGNING

Länsstyrelsen har efter klagomålen besökt Brosjöns utlopp den 11 november 1997, se bilagda minnesanteckningar (bilaga 1). Vid besöket framkom att sjösänkingsföretaget hade försökt att återställa vattennivåerna i Brosjön genom att bygga en damm nedströms bron vid Roslagsbro kyrka. I dammen var ett rör lagt med diametern 600 mm. Dammen har efterbesöket eroderat och röret proppats.

Efter diskussioner om hur förrättningshandlingarna skulle tolkas gav Länsstyrelsen Jordbruksverket i uppdrag att granska och förtydliga vad som gäller enligt förrättningen, se bilagda skrivelse (bilaga 2) från Jordbruksverket av den 13 februari 1998.

Länsstyrelsen har även besökt Brosjön den 4 juni 1998 för att på plats söka finna en lösning på återställandet. Vid det tillfället var vattenståndet +0,91 m i RH 00 och fortsatte att sjunka.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Rensningen av utloppsån från Brosjön utfördes på ett sådant sätt att det innebar en fördjupning av ån jämfört med gällande tillstånd. Fördjupningen har utförts i strid mot gällande förrättning och utan något tillstånd enligt vattenlagen.

Brosjön är av riksintresse från naturvårdssynpunkt och omfattas av naturresurslagens 2 kapitel 6 §. Brosjön är en näringsrik slättsjö med god vattenkvalitet. Sjön är rik på fisk. Undervattenvegetationen är artrik med massförekomst av en sällsynt kransalg, *Nitellopsis obtusa*. Sjön är även av betydelse för häckande och rastande fåglar.

Vattenståndssänkningen på grund av den fördjupningen kan ha förödande inverkan på sjön och påskynda igenväxningen. Därigenom minska sjöns betydelse som kransalgs -och fågellokal. Det är därför av största betydelse att vattenstånden återställs i sjön. Då det är praktiskt omöjligt att återställa bottennivån på hela den rensade sträckan bör återställningen göras så att vattenstånden återställs. Lågvattenståndet har beräknats till +0,99 m i RH 00.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt vattenlagen. Enligt 21 kap 3 § VL har Länsstyrelsen möjlighet att kräva rättelse. Enligt 18 kap 2 § VL får Länsstyrelsen förelägga om utförande av de undersökningar som behövs för tillsynen. Med hänsyn till att rensningen strider mot gällande förrättning anser Länsstyrelsen att som ett första steg sjösänkingsföretaget skall utföra de undersökningar som behövs för att klarlägga hur återställandet av Brosjöns vattenstånd kan ske. Utredningen kan sedan som nästa steg komma att ligga till grund för återställande av vattenstånden och eventuellt en tillståndsprövning enligt vattenlagen. Underhand har sjösänkingsföretaget uppgivet att Jordbruksverket kommer att anlitas för undersökningen, vilket Länsstyrelsen finner lämpligt.

Beslut i detta ärende har fattats av sektionsschefen Doris Solander. I handläggningen har även länsassessor Björn Lundin deltagit.

Doris Solander

Kerstin Bohm

Kopia till:

Akten

KB

BL, Rättsenheten

Bilagor:

1. Minnesanteckningar från besök 11 november 1997.
2. Skrivelse från Jordbruksverket den 13 februari 1998.
3. Hur man överklagar.